

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду
Б е о г р а д, Краља Милана 50

Сенату Универзитета уметности у Београду
Б е о г р а д, Косанчићев венац 29

Предмет:

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Станиславе Гајић

Путовања и разговори
циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет,
на стихове Димитрија Коканова

Уводно образложење

Станислава Гајић пријавила је докторски уметнички пројект под називом **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет, на стихове Димитрија Коканова*, током треће године докторских студија композиције на Факултету музичке уметности. Овај пројекат одобрен је одлуком Сената Универзитета уметности у Београду од 27. фебруара 2014. године, а за ментора је одређена академик Исидора Жебељан, редовни професор Факултета музичке уметности.

Уметнички пројекат **ПУТОВАЊА И РАЗГОВОРИ** (партитура дела, снимак (CD) извођења дела и писана теоријска студија, односно, писани део докторског уметничког пројекта) завршени су и предати надлежној служби Факултета музичке уметности 28. јуна 2015. године. Одлуком Наставно-уметничко-научног већа Факултета музичке уметности од 6. јула 2015. године именована је Комисија за оцену и одбрану уметничког пројекта у саставу мр Зоран Ерић, редовни професор ФМУ, академик Исидора Жебељан, редовни професор ФМУ, ментор, др ум. Татјана Милошевић Мијановић, доцент ФМУ, др ум. Светлана Савић, доцент ФМУ и академик Властимир Трајковић, редовни професор ФМУ, у пензији.

Комисија за процену и одбрану уметничког пројекта **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет, на стихове Димитрија Коканова*, Станиславе Гајић, детаљно се упознала са делом и писаном теоријском студијом, односно, писаним делом докторског уметничког пројекта, те подноси Извештај којим се **позитивно** оцењује уметнички пројект Станиславе Гајић.

Извештај Комисије садржи: уводно образложење, биографске податке о кандидату, приказ, анализу и оцену музичког дела - уметничког пројекта **ПУТОВАЊА И РАЗГОВОРИ**, аналитички приказ, критички увид и оцену теоријске студије о делу, као и закључак.

Биографски подаци о кандидату

Станислава Гајић (1980) је дипломирала композицију на Академији уметности, Универзита у Новом Саду. Студирала је у класама ред. проф. Мирослава Штаткића и ред. проф. Зорана Мулића, а за дипломски рад компоновала је балет Ожалошћена породица, који је премијерно изведен 2004. године у Српском народном позоришту у Новом Саду. Усавршавање је наставила на последипломским студијама композиције на Факултету музичке уметности у Београду, у класи ред. проф. Исидоре Жебељан. Током ових студија написала је две оркестарске композиције: Спин, виртуелну слику за оркестар и Коридон и Тирзис, за две трубе, тромбон, ударалке, харфу, клавир и гудачки оркестар, која представља и њен завршни магистарски рад. Композиција Спин је награђена повељом "Василије Мокрањац" Факултета музичке уметности у Београду, као најбољи рад на првој години последипломских студија 2007. године, а премијера те композиције одржана је исте године у Барију (Италија), у извођењу Orchestra Sinfonica della Provincia di Bari и диригента Вита Патерностера. Камерна и оркестарска дела Станиславе Гајић су до сада извођена на фестивалима и концертима у Београду, Новом Саду, Смедереву, Зрењанину, Сомбору, као и у неколико италијанских градова (у којим градовима). Станислава Гајић једобитник више признања и стипендија од којих се издвајају: Признање Златник Белог анђела (2010. године) за постигнуте успехе, године марљивог рада, неговање честитости, примање и даровање од фондације "Привредник"; Повеља Фонда "Василије Мокрањац" Факултета музичке уметности у Београду; стипендија Амбасаде Краљевине Норвешке (2004. године); Гетеова стипендија (2003. године); стипендија Фондације за талентоване студенте Универзитета у Новом Саду (2003. године), и др. Станислава Гајић је штићеник фондације "Привредник", која делује под патронатом и уз подршку краљевске породице Карађорђевић (од 2006. године).

У току студија похађала је бројне мајсторске курсеве и композиторске радионице код еминентних композитора као што су: Лука Франческони (Италија), Томас Велс (САД), Кристоф Мејер (Немачка), Џејмс Кларк (Велика Британија), Едвард Фиклин (САД), Данијел Соненберг (САД) и други.

Приказ и анализа дела

Композиција **Путовања и разговори** писана је на стихове младог драмског писца, Димитрија Коканова, који је наменски сачинио циклус песама за овај уметничко-истраживачки рад. Полазиште за настајање овог циклуса песама било је дело **Мансарда**, Данила Киша. Сам Данило Киш у поднаслову је своје дело жанровски означио као 'сатиричну поему', док је за аутора циклуса **Путовања и разговори**, Димитрија Коканова, од великог значаја управо одредница – поема, јер се Кокановљев ауторски поступак заснива, у првом реду, на мотивима и средствима карактеристичним како за епску тако и лирску поезију, али и на обраћању у првом лицу јединине, што јесу особености поеме као књижевног дела, док сатиричност, као уметнички поступак, у овом циклусу песама није заступљена.

Циклус **Путовања и разговори**, састоји се од шест песама које су настале као

рефлексија на поменуто дело Данила Киша. Наслови песама су: *О страдању, Балада о сећању, Утеха, Заборав, Покајничка и Еуридика*. Успостављањем два лика, мушког и женског, чије бисмо улоге у овом делу могли да сагледамо као два емотивна принципа поетског обраћања, цео циклус добио је необичну наративну структуру.

Појединачно, сваком песмом, замишљени лик описује сопствена осећања и стања, а у поетском смислу Коканов је успео да створи референцијалну спону са језиком и појединим знацима који се налазе у делу Данила Киша. Песме су настајале под утицајем драмског начина уметничког промишљања, оне не указују нужно ни на њиховог писца, нити на Данила Киша, већ настају као говор осећања фиктивних ликова - метафизичких љубавника.

Постдрамске полижанровске текстуалне праксе присутне су и у овом поетском делу и то тако што Коканов избегава било какав облик класичних драмских форми изражавања напр. радњу, ступање ликова у односе, у сукобе, нема биографија ликова итд. Зато сасвим **оригиналан** и **јединствен** облик овог дела јесте специфична форма, коју можемо да сагледамо као дијалог који се не остварује уобичајеним дијалогским начином, тј. буквалним разговором, већ језичким и стилским моделима, преплитањем мотива и осећања имагинарних ликова, мотива који се међусобно надовезују, међусобно се односе и претапају.

Циклус песама описује однос љубавника, који као да су, сваки понаособ, затворени у своју емотивну стварност, изоловани од контакта, склоњени у емотивни угао сопствене немогућности истинског саосећања и размене са Другим, а ипак целина ових енергетских стања задобија изглед разговора. У том смислу, чини се да ово дело на прави начин кореспондира са усамљеничком и потпуно затвореном (и затвораном) егзистенцијом данашњих људи, чија је основна карактеристика никада остварена чежња за истинским контактом и прожимањем са Другим. У исто време, песме реферишу и на мит о Орфеју и Еуридики, који је, не као буквалан мит, већ као слика мита, преузет из **Мансарде**, дакле, није случајно одабран. У овом делу се мотив времена и одвајања, старења, растанка и жртве понавља као у самом миту, и то као нека врста одговора на претходно поменуто суштинску немогућност остварења контакта. Тако је успостављена директна веза са митом, као доживљајем који се и пре настанка, бесконачно понављао и понавља у колективном несвесном, те нам преноси живу слику Жртве заувек поново остваривану у бесконачности садашњег тренутка.

Песме, појединачно, обраћају се директно читаоцу/слушаоцу, а за ту сврху користи се епски наративни модел управног говора, тако што лик говори приповедајући. Такође, песме имају и форму препричавања, коментара. Управо овакав начин, онемогућава дијалог као драмски модел у појединачним песмама. И тако долазимо да најважнијег запажања у вези са необичном формом овог циклуса, а то је да, када се сагледа целина, разговор постоји и он се остварује тако што текстови песама заправо ступају у однос један са другим, и овај однос се разуме као дијалог две текстуалне целине: две песме, две композиције, два гласа, две појаве на сцени, што представља оригиналан поетски подухват.

Циклус соло песама **Путовања и разговори**, за *сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет*, испитује и проблематику родног дуалитета, кроз филозофско-музичко-поетски поглед на различитост. Овај дуалитет је представљен кроз ткзв. 'женске' и 'мушке' песме, те женски и мушки певани глас, а испитивање различитости проширено је и на план свеобухватног музичког језика овог дела, за којег је у првом реду карактеристично међусобно супротстављање и прожимање различитих музичких стилова и поступака.

Песме из циклуса **Путовања и разговори**, музички су конципиране делом као соло-песме, које имају монолошко-исповедну форму (то су појединачне 'женске' или 'мушке' песме), а делом су то дијалози (дуети сопрана и тенора). Коначна форма читавог циклуса,

као што је већ примећено, има дијалошку структуру, у којој целине песама међусобно кореспондирају, попут немог разговора у којем нема речи, већ изражавања одређених емотивних стања, чиме је Станислава Гајић сачувала форму коју је Коканов осмислио.

Свака песма понаособ је целина за себе, како у смислу примене одабраних композиционих поступака, тако и у формалном смислу, док је наративни ток, у представљеном редоследу песама циклуса, осмишљен као прича о сусрету, о сећању, о утехи, о раздвајању, о губитку, али и далеком могућем коначном сједињавању. Мушке, женске, и заједничке песаме, се смењују тако да изграђују целовит циклус, омогућавајући свакој песми да постане градивни елемент форме вишег реда.

Идеја о успостављању 'разговорног' модела између текстуалних поетских целина пружила је Станислави Гајић могућност да ту идеју спроведе и у музици. То се уочава, пре свега, на плану микро-структуралног рада са мотивима и мелодијским обрасцима, јер се Гајићева према њима односи као према градивним елементима једне мета-дијалошке структуре, у којој се ови 'квантни' мотиви коначно и самостално, у међусобној рефлексiji, надовезују, један другог изграђују и надопуњују. Тако је Станислава Гајић у овој композицији почела да отвара поглавље стварања једног интерактивног музичког језика у којем се посредством пажљивог ослушкивања и међусобног мотивског коментарисања, помала музичко-поетска целина у којој су музички елементи у непрестаном кружењу, у исто време и отвореном и затвореном, те се на овај начин идеја макро форме и идеја рада са елементарним музичким честицама, доведене у нераскидиву везу.

Важан истраживачки импулс у композицији Станиславе Гајић чини управо испитивање различитости, и то на неколико нивоа – филозофком, социолошком, поетском и музичком, али битну компоненту овог дела представља и тежња ка приближавању ових различитости, тражење њихових заједничких именитеља, што се остварује специфичном техником архаизације музичког језика, која омогућава обједињавање свих разнородних поступака примењених у процесу компоновања. Ови поступци се могу сагледати кроз употребу хетерофоног суперпонирања мотива. Архаизација музичког језика пре свега се односи на мелодијску компоненту овог дела, али се једноставно може детектовати и на пољу хармоније, која је базирана на модалном хармонском језику.

У композицији **Путовања и разговори**, чујемо мелодијске обрасце проистекле из мелодијских формула српског Осмогласника, као и из фолклорне музичке праксе Бачке и источне Србије, а поред тога и специфичне музичке идиоме, карактеристичне за старије типове инструменталне популарне музике, затим, четврттонска наслојавања, и сл. Уграђивањем архајских елемената у основ свог музичког језика, Гајићева је успела да на делотворан начин транспонује трајање мита и у музички контекст, који се, утемељен у архајском, трансформише композиторским гестом у разнолике савремене проседе. Истражујући начине рада са разним музичким стиловима, композиционим поступцима, приступима и хармонским решењима и на овај начин, експериментишући, Гајићева је закорачила још дубље у поетику која произилази из архаизације музичког језика, третирајући овакав композициони поступак као начин који у себе упија све различитости и несагласја и амалгамише их у јединствен музичко – поетски језик.

Критички увид и оцена резултата докторског уметничког пројекта

Пре него што је приступила раду на свом докторском уметничком пројекту, циклусу песама **Путовања и разговори**, за *сопран, тенор, алт-флауту и гудачки квинтет*, Станислава Гајић је остварила разноврсан опус у којем се налазе дела писана за соло инструменте, камерне ансамбле, оркестар, као и целовечерњи балет. Као што је већ наведено, ова дела су са пажњом извођена и прихватана у Србији и иностранству што потврђује да је њен досадашњи уметнички опус квалитетан и занимљив, а у погледу истраживања у сфери архаизације музичког језика, он представља аутентичну вредност у оквиру савремене српске уметности.

У делу **Путовања и разговори**, Станислава Гајић је наставила да истражује просторе и поступке архаизације музичког језика, које је започела на магистарским студијама композиције, а који су посебно опсервирани у њеној композицији **Коридон и Тирзис**, за *две трубе, тромбон, ударалке, харфу, клавир и гудачки оркестар*. Специфичност музичког рукописа Гајићеве јесте и примена синтезе различитих жанрова (стилова), односно, креирања израза који је последица својеврсног међусобног утицаја који архајска, уметничка и популарна музика врше једна на другу, као и прожимања између 'прошлог' и 'савременог'. Циклус песама **Путовања и разговори**, представља најзаокруженије дело Станиславе Гајић до сада, јер су у њему сви елементи, као што су формална структура, међусобни односи у оквиру вокално-инструменталног ансамбла (и посебно односи самог ансамбла и солиста) доведени у склад на нивоу како целине, тако и на нивоу микро-структурног рада, и то на уметнички вешт и убедљив начин, чиме је обезбеђено да ова композиција делује и пружа јединствен уметнички доживљај.

Стихови циклуса песама **Путовања и разговори**, тематски су проистекли из дела **Мансарда**, Данила Киша, базирају се на миту о Орфеју и Еуридики, али су баш зато универзални и засновани на изузетној поетској опсервацији тематике о којој је реч, тако да пружају сјајан основ за занимљиво музичко заокружење, које посредством, у првом реду поменуте архаизације музичког језика, осваја ванпросторни и ванвременски контекст.

У музици овог дела можемо да препознамо сублимацију оних поступака и тражења која су карактеристична и за претходна музичка остварења Станиславе Гајић, а која захватају просторе од линеарно прожетих времена, познатих из Лигетијеве композиционе технике, до рада са, могли бисмо рећи, 'квантним' музичким честицама које потичу из најстаријих музичких пракси, (старе балканске и античке музике), али и захватање звучних елемената војвођанске староградске песме, танга, валцера, дакле, прожимање разноврсних узора, које ипак добија специфичну физиономију, а која се препознаје у микро-мотивици. Наиме, за разлику напр. од Ксенакиса, који је у **Орестији** мелодијске фразе са четврттоновима користио уз силабичан третман текста, постижући на тај начин ванвременски опис епског, античког, ритуалног доживљаја, Гајићева је четврттоновима обогатила како мелизматичне мелодијске фразе вокалних деоница, тако и краће мелодијске фразе у деоници флауте, желећи да створи поетску, лирску слику ванвременске љубавне приче.

Музика коју је, Станислава Гајић компоновала на убедљив начин је успела да одговори овом захтеву, а постигнут је циљ који се препознаје у томе да се композиција **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет на стихове Димитрија Коканова*, са занимањем и пажњом слуша.

Приказ и анализа теоријске студије о делу

Теоријска студија о докторском уметничком пројекту **Путовања и разговори**, циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет на стихове Димитрија Коканова, садржи следећа поглавља и одељке:

1. ПОЛАЗИШТА

- 1.1. Песме за женски и мушки глас
- 1.2. Извор инспирације за настанак стихова

2. ПОСТУПАК

- 2.1. Значај стихова за настанак музике
  - 2.2. Из разговора с аутором стихова
  - 2.3. Утицај форме текста на музички језик и форму музике б
  - 2.4. Компоновање
  - 2.5. Поступци компоновања у оквиру појединачних песама **Error! Bookmark not defined.**
  - 2.6. Закључак
- ### 3. РЕАЛИЗАЦИЈА (КОНЦЕРТНО ИЗВОЂЕЊЕ У КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ НОВОГ САДА)

ПУТОВАЊА И РАЗГОВОРИ (стихови песама)

ЛИТЕРАТУРА

ПАРТИТУРЕ

Студија Станиславе Гајић почиње поглављем ПОЛАЗИШТА, у којем су сажетим објашњењем изнети разлози због којих се Гајићева определила управо за овакав вокално-инструментални састав, дајући и кратак осврт на историјску праксу.

У другом делу овог поглавља, који носи наслов - *Извор инспирације за настанак стихова*, Гајићева објашњава настанак стихова песама овог циклуса, јер су они посебно писани баш за овај докторски рад. Тако се упознајемо са уметничким полазиштем, који је за ово дело, одлуком оба аутора, било дело **Мансарда**, Данила Киша. За ауторе, Гајићеву и Коканова, ово Кишово дело, није само инспирација већ и извориште којем се стално враћају, а неке од основних одредница композиције **Путовања и разговори**, као што су *поема* или мит о Орфеју и Еуридики, директно су преузети из **Мансарде**.

Даље у својој теоријској студији, Гајићева анализира песничка средства која је користио Коканов, а која су преточена и у музику, да би део поглавља посветила и објашњењу самог наслова дела **Путовања и разговори** – наиме, *путовања и разговори* одвијају се у динамичком троуглу између аутора стихова, аутора музике и слушаоца, и та размена доживљаја означава метафору путовања, која кореспондира са дословним путовањем самога Киша, његових јунака, као и размене осећања у делу **Мансарда**.

У поглављу ПОСТУПАК, разматра се значај стихова за настанак музике, посебно у светлу одређених поетских поступака, пре свега споја елемената експресионистичког и фолклорног уметничког проседеа. У подпоглављу под називом, *Утицај форме текста на музички језик и форму музике*, Станислава Гајић нам открива да се циклус соло песама **Путовања и разговори** за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет бави, поред осталог, и испитивањем родног дуалитета, кроз филозофско-музичко-поетски поглед на проблематику различитости. Родни дуалитет је представљен кроз 'женске' и 'мушке' песме и женски и мушки певани глас, али је проблематика различитости и њеног испитивања проширена и на истраживања у области разноврсности, која произилази из 'сукобљавања' различитих

музичких стилова и поступака.

У наредним одељцима овог поглавља, који носе наслове КОМПОНОВАЊЕ и ПОСТУПЦИ КОМПОНОВАЊА У ОКВИРУ ПОЈЕДИНИХ ПЕСАМА, композитор нас упућује, дедуктивним методом, на то које је све поступке користила у процесу компоновања, генерално посматрано, да би нас потом упознала са композиционим поступцима у свакој песми понаособ. Из овога текста се види да су музички мотиви у читавој композицији засновани на мелодијским обрасцима чија су изворишта мелодијске формуле српског Осмогласника, фолклорни мелодијски обрасци из Бачке и источне Србије, али, уз то, и специфични музички идиоми, који потичу из старије инструменталне популарне музике, четврттонска наслојавања, и сл. У том смислу инспирацију, како у садржинском тако и у техничком смислу, Станислава Гајић, како наводи, налази у музичким остварењима неких од својих узора, попут Љубице Марић, Јаниса Ксенакиса, Ђерђа Лигетија, Мориса Равела, Исидоре Жебељан.

У овом одељку се наводи да су, и поред тога што припадају једном циклусу, истој теми и као целина имају јединствену причу и музички и драматуршки ток, песме из циклуса осмишљене тако да могу да се изводе како интегрално, тако и појединачно или чак упарене по слободном избору. Композитор сматра да, као у роману **Школице** Хулиа Кортасара или у **Хазарском речнику**, Милорада Павића, поједине теме из **Путовања и разговора** могу да се доживе и одвојено, на пример засебним извођењем само женских песама (**Балада о сећању** и **Заборав**), чиме се постиже доживљај мита гледан из чисто 'женске' визуре, док на пример, ако се упарено изводе, дуетске песме могу да имају и сасвим супротно значење од оног које имају када се циклус изводи интегрално: 'када се песма **Еуридика** изводи самостално, она носи значење које говори о изгубљеној љубави, али када се напр. песме **Еуридика** и **О страдању** изводе заједно, у пару, оне исказују значење које овога пута говори о вечној љубави, љубави с оне стране живота'. Такође, Гајићева нас обавештава и да су неке од песама настале тако што су стихови били основна инспирација и музика се рађала на основу текста, док су друге осмишљаване тако да звучна слика буде примарна, те је текст накнадно 'укомпонован' у првобитно замишљену музичку идеју, дајући као пример **Покајничку** песму, у којој се силабична природа текста у мушком гласу, са мноштвом кратких слогова, третира инструментално са пуно скокова, што оставља простор за раније осмишљен музички склоп, сачињен од не-симултаних почетака и смерова хроматских низова у ансамблу.

У току своје анализе појединачних песама, Станисава Гајић, осветљава своје хармонске, мелодијске и ритмичке поступке, увек стављајући акценат на архаизацију музичког језика и илуструјући све наведене примере у тексту, бројним нотним примерима.

Своју теоријску студију Станислава Гајић закључује информацијама о премијерном извођењу композиције **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, алт-флауту и гудачки квинтет, на стихове Димитрија Коканова*, у Културном центру Новог Сада.

Критички увид и оцена резултата теоријске студије о делу

Теоријска студија о докторском уметничком пројекту **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет, на стихове Димитрија Коканова*, бави се анализом поступака који су примењени приликом рада на овом делу.

Обухватно и прегледно, са јасно структурисаним одсецима-поглављима, а све то документовано бројним нотним примерима, ова студија омогућава увид у настајање докторског уметничког пројекта **Путовања и разговори**, Станиславе Гајић.

Такође, студија пружа могућност да се поступак стварања и реализације композиције **Путовања и разговори**, смести у контекст савременог друштвеног и уметничког амбијента у којем је дело настало, како по свом занимању за родне разлике, тако и на чисто уметничко-професионалном нивоу. Наиме, констатујући да у светској литератури постоји неколико изврских дела, која су писана за женски и мушки глас уз пратњу оркестра, од којих Гајићева издваја Малерово циклус **Песма земље**, за алт (или баритон), тенор и оркестар (1908/9), затим и **Лирску симфонију** Александра Землинског, за сопран, баритон, и оркестар (1922/3), запажа се да већ годинама, у новијој продукцији није било таквог остварења, тачније, до 2013. године, када је британски композитор Томас Адес, написао **Игре смрти**, за бас–баритон, мецосопран и оркестар, које су исте године изведене на фестивалу ПРОМС у Лондону и номиноване за награду Принца од Монака за 2015. У овом смислу, циклус песама **Путовања и разговори**, Станиславе Гајић, представља особен допринос светској музичкој литератури за два гласа и камерни ансамбл.

Чини нам се примерено да на овом месту укажемо кандидату на неколико критичких опсаки у вези са теоријским радом, а оне се односе на јаснију и организованију систематизацију излагања о инспирацији, настанку стихова и композиционим поступцима. Такође, сматрамо да би о теми архаизације музичког језика, баш због њене ексклузивности, било корисно посветити јој још више простора и то аналитичком осврту на дела Љубице Марић, Јаниса Ксенакиса и других значајних композитора, који су на сасвим различите начине примењивали овај револуционарни поступак у компоновању својих дела.

У сваком случају, у својој теоријској студији, Станислава Гајић је на посредан (понегде и сасвим непосредан) начин указала на то како види своје место и позицију у оквиру већ поменутог контекста. Такође, на функционалан и примерен начин композиторка је објаснила полазишта, циљеве и решења до којих је дошла у току рада на свом докторском уметничком пројекту.

Закључак

Докторски уметнички пројекат – **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет, на стихове Димитрија Коканова*, Станиславе Гајић, представља врхунац њеног досадашњег стваралаштва. По нивоу професионалног умећа, занимљивости и укупној реализацији ова музика јесте **вредно уметничко дело**. Ову композицију можемо да сврстамо међу она дела која пружају битан допринос нашој музичкој култури, али и светској литератури музике за два гласа и ансамбл.

Станислава Гајић је пишући ово дело показала уметничку зрелост и композиционо-техничко умеће и са успехом је одговорила изазову који пред кандидата ставља стварање докторског уметничког дела – пројекта.

На основу критичког увида у партитуру, снимак и писани део докторског уметничког пројекта под називом: **Путовања и разговори**, *циклус песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет на стихове Димитрија Коканова*, Комисија констатује да партитура, снимак и писани део докторског уметничког пројекта **Путовања и разговори**, испуњавају високе критеријуме докторског уметничког пројекта на студијском програму за Композицију на Факултету музичке уметности у Београду.

Комисија стога предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду да овај Извештај прихвати и покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта **Путовања и разговори**, циклуса песама за сопран, тенор, флауту и гудачки квинтет на стихове *Димитрија Коканова*, кандидаткиње Станиславе Гајић.

У Београду, 23. септембра 2015. године

Комисија:

мр Зоран Ерић, редовни професор ФМУ

академик Исидора Жебељан, редовни професор ФМУ, ментор

др ум. Светлана Савић, ванредни професор ФМУ

др ум. Татјана Милошевић Мијановић, ванредни професор ФМУ

академик Властимир Трајковић, редовни професор ФМУ у пензији